

Narzędzia skutecznej realizacji opieki farmaceutycznej w systemie zdrowotnym

Measures for effective implementation of pharmaceutical care in the health system

Kinga Wodzyńska¹, Małgorzata Chmielewska², Tomasz Hermanowski²

¹ Studium Farmakoekonomiki, HTA, Marketingu i Prawa Farmaceutycznego, Politechnika Warszawska – Szkoła Biznesu

² Zakład Prawa Farmaceutycznego i Farmakoekonomiki, Wydział Farmaceutyczny, Warszawski Uniwersytet Medyczny

Streszczenie

Od lat 70. XX wieku opieka farmaceutyczna stanowi przełomową koncepcję w praktyce farmaceutycznej w wielu krajach świata: USA, Wielkiej Brytanii, Holandii czy Australii. Opieka farmaceutyczna została zdefiniowana w 1990 r. przez Charlesa Heplera i Lindę Strand na łamach *American Journal of Pharmacy*. Oprócz tradycyjnej roli farmaceuty, zaopatrywania w leki, wytyczono nowy kierunek rozwoju dziedziny farmacji – opiekę nad pacjentem. Pojawiły się również nowe cele, zadania w dziedzinie bezpieczeństwa i dostępności farmakoterapii, m.in. monitoring działania i działań niepożądanych, podnoszenie jakości farmakoterapii, współpraca farmaceutów na poziomie samoopieki pacjenta oraz rozwój klinicznego wymiaru pracy farmaceuty. Opisana definicja została zaakceptowana i przyjęta przez Międzynarodową Federację Farmaceutyczną oraz Światową Organizację Zdrowia, które we wspólnym oświadczeniu, zwanym Deklaracją Tokijską (1993 r.), określiły opiekę farmaceutyczną jako podstawowy kierunek rozwoju farmaceutyki. Celem publikacji jest przedstawienie wybranych narzędzi opieki farmaceutycznej, które efektywnie stosowane są od wielu lat w krajach europejskich, Ameryki Północnej i Australii. Podjęta analiza przybliży mechanizmy poszerzania tradycyjnej roli pracy farmaceuty. (*Farm Współ* 2019; 12: 71-76)

Słowa kluczowe: opieka farmaceutyczna, farmakoterapia, farmacja kliniczna, apteka ogólnodostępna

Abstract

Since the 1970s, pharmaceutical care has been a breakthrough concept in pharmaceutical practice in many countries around the world: USA, Great Britain, the Netherlands and Australia. Pharmaceutical care was defined in 1990 by Charles Hepler and Linda Strand in the *American Journal of Pharmacy*. In addition to the traditional role of a pharmacist supplying drugs, a new direction for the development of the pharmaceutical profession was formulated- patient care. There were also added new goals and tasks in the field of safety and availability of pharmacotherapy, including monitoring the effects and side effects of medicines, improving the quality of pharmacotherapy, cooperation of pharmacists in facilitating patient self-care and the development of the clinical dimension of the pharmacist's work. The definition described above was approved and implemented by the International Pharmaceutical Federation and the World Health Organization, which in a joint statement, called the Tokyo Declaration (1993), described pharmaceutical care as the basic direction of pharmacist development. The aim of the publication is to present selected pharmaceutical care measures that have been effectively used for many years in European countries, North America and Australia. The undertaken analysis offers some insights into how the traditional role of pharmacist's work can be broadened. (*Farm Współ* 2019; 12: 71-76)

Keywords: pharmaceutical care, pharmacotherapy, clinical pharmacy, community pharmacy